

PM

*Arbetsmarknads- och
vuxenutbildnings-
nämndens ansvars-
utövande 2017*

Botkyrka kommun

*Tobias Björn
Ebba Lind
Emma Ekstén
Isabelle Panasco
Helena Richardsson*

Mars 2018

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Kommunens revisorer ska varje år uttala sig i frågan om ansvarsfrihet för nämnder och styrelse samt enskilda ledamöter i dessa. För att möjliggöra bedömningar och skapa en tydlig grund för dessa anger kommunallagen att all verksamhet ska granskas årligen.

En viktig del i den årliga granskningen är att bedöma om nämndens eller styrelsens ansvarsutövande är tillfredsställande. Med ansvarsutövning avses nämndens eller styrelsens aktiva åtgärder för att styra, leda, följa upp och kontrollera verksamheten. Ett effektivt ansvarsutövande förutsätter att det finns system och rutiner som stödjer nämnden i dess arbete.

Enligt kommunallagen ska nämnderna var och en inom sitt verksamhetsområde se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten och att kontrollen inom nämnden är tillräcklig.

Mot bakgrund av ovanstående har PwC fått i uppdrag av de förtroendevalda revisorerna att granska ansvarsutövningen inom kommunens nämnder. Resultatet av granskningen har diskuterats vid ett sammanträffande mellan förtroendevalda revisorer samt nämnd- och förvaltningsledning.

1.2. Genomförande

Den årliga granskningen av ansvarsutövande har genomförts enligt följande arbetsmodell:

- Analys/verifiering av grunddokumentation
- Avstämning/diskussion med nämnd och förvaltningsledning
- Upprättande av PM
- Avstämning och diskussion med kommunstyrelse/kommunledning
- Uppföljning av resultat/underlag kring fördjupande revisionsprojekt

I årets granskning har särskilt fokus lagts på analys och diskussion kring:

- Årsredovisning
- Lägesrapporter
- Framtidsperspektiv

2. Resultat

2.1. Sammanfattad bedömning

Den sammanfattande bedömningen är att det inom nämnden finns ett strukturerat system för styrning och ledning samt uppföljning och kontroll som omfattar nämndens samlade verksamhetsområde. Nämnden tillämpar trafikljusmodellen för uppföljning av verksamhetsmålen och uppvisar en förhållandevis god måluppfyllelse totalt sett.

När det gäller den interna kontrollen är 7 av de 20 kontrollpunkterna i nämndens internkontrollplan rödmarkerade, vilket innebär att avvikelser påträffats. Inga områden är markerade med gult, vilket används av övriga nämnder. Vår bedömning är att vissa av de kontrollpunkter som markerats med grönt och rött borde ha gulmarkerats om bedömning skett mer likartat med övriga nämnder. Vidare bedömer vi att uppföljningen av internkontroll till viss del lider av en bristande transparens till följd av att det för vissa kontrollmoment ej framgår vilka kontroller som genomförts och vad utfallet av dessa varit. Nämnden behöver även säkerställa att de genomförda kontrollerna i alla delar fångar det som respektive kontrollmål omfattar.

Vår bedömning är ändå att nämnden i huvudsak har vidtagit åtgärder för att styra, följa upp, kontrollera och rapportera tilldelat uppdrag samt att redovisat resultat är förenligt med fastställda mål.

2.2. Nämndens årsredovisning

2.2.1. Ekonomiskt resultat

Nämnden redovisar ett budgetunderskott på 2,2 mnkr år 2017 (inklusive extra tilldelning från kommunstyrelsen med 960 tkr), vilket innebär att den av kommunfullmäktige fastställda ekonomiska ramen inte har klarats. Budgetunderskottet beror enligt årsredovisningen i allt väsentligt på den nya rättighetslagstiftningen inom gymnasial vuxenutbildning.

Intäkterna har överskridit de prognostiserade intäkterna.

2.2.2. Prognossäkerhet

(Mnkr)	Nettobudget	Prognos T 1	Prognos T 2	Utfall 2017	Avvik i %	Prognosfel i T 2 i %
	247,1 ¹	-10,5	-1,1	-2,2	0,9	0,4

I tabellen ovan framgår de prognostiserade budgetavvikelserna för T1 och T2 samt den faktiska budgetavvikelsen i bokslutet. Vidare framgår den procentuella avvikelsen och prognossäkerhet relaterat till budget. Den faktiska budgetavvikelsen analyseras och förklaras i årsredovisningen. Prognosfelet uppgår till 1,1 mnkr, motsvarande 0,4 procent,

¹ Budget före kommunstyrelsens tilldelning om 960 tkr.

vilket påvisar en tillfredsställande träffsäkerhet på totalnivå i budgetutfallsprognosen per tertial två.

- Det noteras att bland större avvikelser finns ett tapp på intäktssidan med 6 659 tkr (Jobbcenters intäkter avviker negativt med 10 203 tkr. Samtidigt har Daglig verksamhet, Vuxenutbildningen och Xenter vardera haft positiva avvikelser på cirka 1 mnkr).
- På kostnadssidan har nämnden lägre personalkostnader än budgeterat med 11 725 tkr. De största avvikelserna finns hos Jobbcenter med 11 799 tkr och Vuxenutbildning med 2 510 tkr i lägre kostnader. Xenter och Daglig verksamhet har haft högre personalkostnader än budgeterat med 2 476 tkr och 923 tkr.
- Övriga verksamhetskostnader är högre än budget med drygt 6 200 tkr. Vuxenutbildningen har ett överskridande med 7 441 varav 4 597 tkr är relaterat till köp av elevplatser och Daglig verksamhet med 597 tkr. Xenter har lägre kostnader än budget med 801 tkr, liksom Jobbcenter 1 354 tkr.

Protokollförd uppföljning av ekonomin har skett i nämnden fem gånger under året, vilket är fler än de obligatoriska och kommunövergripande tertialuppföljningarna som framgår av redovisningsreglementet. Vid de ekonomiska prognoserna presenteras det ekonomiska resultatutfallet från januari till två månader före aktuella nämndssammanträdet samt en prognos för helåret. Vid nämndens första ekonomiska prognos vid sammanträdet 2017-04-07 prognostiseras ett underskott mot budgeten på 9,9 mnkr vid nästkommande sammanträde 2017-05-12 visar prognosen på ett underskott om 10,5 mnkr. I augusti (2017-08-31) har det befarade underskottet minskat till 5 mnkr och vid delår 2 har det minskat till 1,1 mnkr, denna prognos kvarstår även så sent som 2017-11-10. Av reglementet för budgetansvar och attest framgår att det åligger nämnden att kontinuerligt hålla sig under rättad om såväl kostnader och intäkter som verksamhetens utveckling. Vi bedömer att ovanstående rapporteringsfrekvens är tillräcklig.

2.2.3. Verksamhetsmässigt resultat

Protokollförd uppföljning av verksamhetens mål skett två gånger under året, vid delårsrapport 1 och 2. Vidare rapporteras även verksamheternas handlingsplaner i februari respektive mars månad. Till dessa redovisningar har samtliga nämndens verksamhetsområden lämnat rapporter som beskriver de olika verksamhetsområdena årets ekonomiska resultat samt hur de lyckats med att nå sina mål, åtaganden och aktiviteter under året. Vid redogörelse av måluppfyllelse vid delårsrapport 2 prognostiseras att vissa verksamheter troligen inte kommer nå sina mål för 2017.

Nämnden redovisar i sin årsredovisning bidraget till mål och budget 2017 kommunövergripande målområden via åtaganden, nämndmål och indikatorer. Detta sker enligt trafikljusmodellen i en övergripande tabell för samtliga målområden, därefter beskrivs de olika målområdena och analyseras i egna avsnitt. Nämnden bedömer att 15 mål når en god måluppfyllelse, 7 mål når en godtagbar måluppfyllelse, ett mål nås ej och ett har inte mätts.

2.3. Lägesrapporter

2.3.1. Mål- och kvalitetsarbete

I nämndens årsredovisning finns en uppföljning och resultatredovisning av de kommungemensamma målen i mål och budget 2017 och nämndens åtaganden utifrån dessa. En aggregerad sammanställning av måluppfyllelsen kring dessa mål finns i kommunens samlade årsredovisning.

De operativa målsättningarna har försetts med mått och mätetal, som följs upp på ett strukturerat sätt och trafikljusmodellen som övriga nämnder använder sig av tillämpas. Vad gäller förvaltningens målsättning att resultaten ska vara lika goda eftersträvas mätning även uppdelat efter kön, vilket få andra nämnder tillämpar. Under 2018 kommer förvaltningen arbeta med att säkerställa att mätningar går att göra i enlighet med de mål som finns uppsatta.

Under året har ett arbete pågått med att implementera det processororienterade arbetet. En ny förvaltningschef tillträdde i juni och denne valde aktivt att senarelägga implementeringen för att säkerställa en förankring av processerna i förvaltningen. Arbetet uppges nu vara igång och styrgruppsmöten är planerade under första kvartalet i 2018.

I övrigt hänvisas till kommentarerna i delavsnittet om det verksamhetsmässiga resultatet för 2017.

2.3.2. Intern kontroll

Det är nämnden, som enligt kommunallagen, har det formella ansvaret för den interna kontrollen. De förtroendevalda revisorerna ska årligen bedöma om nämnden har ett fungerande system för intern kontroll.

Nämnden antog i januari 2017 en plan för intern kontroll för 2017. Planen har genomförts och återrapportering har skett i februari 2018. Enligt det övergripande reglementet för intern kontroll ska nämnderna lämna sin rapport till kommunstyrelsen senast i november för det år planen gäller. Uppföljning av internkontrollplanen ska årligen tas upp i nämnden. Internkontrollplanen innehåller kontrollmoment inom områdena ekonomi, HR, upphandling, kvalitet och effektivitet och efterlevnad av lagar, riktlinjer och föreskrifter. Totalt finns 19 kontrollpunkter som ska kontrolleras inom de olika områdena varav 14 av punkterna är tilldelade av kommunledningsförvaltningen och kontrolleras av samtliga förvaltningar.

Nämnden har antagit de kontrollmoment som kommunstyrelsen föreslår i den kommunövergripande planen för intern kontroll. Av totalt 20 områden är 13 grönmarkerade (inga avvikelser har påvisats) och 7 områden är rödmarkerade (avvikelser har påvisats). Inga områden är markerade med gult, vilket används av övriga nämnder. Avvikelser har upptäckts i kontrollmomenten rörande rutinerna inom vissa av dessa som exempelvis statsbidrag, introduktion och delegationsordning för arbetsmiljön.

Nämnavert avseende uppföljningen av internkontroll till viss del lider av en bristande transparens till följd av att det för vissa kontrollmoment ej framgår vilka kontroller som genomförts och vad utfallet av dessa varit. Nämnd och förvaltning uppges att ett arbete pågår med att göra internkontrollarbetet mera kopplat till verksamheten samt med att

utveckla system och rutiner för uppföljningen. Bland annat planeras att intern kontroll ska kunna hanteras inom Stratsys som används för målstyrningen. Nämnden uppger även att fler verksamhetsspecifika kontrollmoment ska utvecklas framöver.

2.3.3. Övriga frågor

Under denna rubrik diskuterades betydelsefulla händelser under 2017. Bland annat lyfter nämnden att kommunens arbete med ungdomar i projektet BASUN har uppnått full kapacitet under året och uppvisar mycket goda resultat, vilket har bidragit till att ungdomsarbetslösheten sjunker i Botkyrka. Vidare framgår att förvaltningen tillsammans med Plattformen för idéburna organisationer reviderat överenskommelsen *Idéburna organisationer i samverkan med Botkyrka kommun för ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart Botkyrka*. Botkyrka kommun har även under året klättrat från en åttonde till andra plats avseende bästa tillväxt i Stockholms län.

2.4. Framtidsperspektiv

Under denna punkt har diskussioner förts kring framtiden och fortsatta utmaningar, såsom bland annat:

- Korta vägen till försörjning
- Digitalisering
- Fortsätta med satsningen på extratjänster och se till att de som fått extratjänster kommer vidare till den osubventionerade arbetsmarknaden
- Erbjuder fler botkyrkabor utbildning
- Implementera Esf-projektet BASUN